

IKKINCHI JAHON URUSHINING OQIBATLARI**Palvonnazarova Hayotxon Jamoladdin qizi**

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti Turkiy tillar fakulteti O'zga
tilli guruhlarda o'zbek tili ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.10929779>

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada ikkinchi jahon urushi bizga ko'pgina yo'qotishlar olib kelganligini ko'rib olamiz

KALIT SO'ZLAR: atom, jang, valyuta, urush, AQSH, Germaniya

Ikkinchi jahon urushi (1939-1945) dunyoning eng katta urushi hisoblanadi va Sovet Ittifoqi va Germaniya orasida o'tkazilgan urushdir. Bu urushning boshlang'ich sabablaridan biri Germaniya territoriyasini kengaytirish istagi, qolganlarning esa bu istakka qarshi chiqish va o'z territoriyasini himoya qilish istagidir. Urush davrida Sovet Ittifoqi (Sovet Ittifoqi va unga qo'shilgan qo'shimchalar, masalan, AQSh, Birlashgan Qirollik, va boshqa mamlakatlar) va Germaniya orasida juda katta jang o'tkazildi. Bu urush dunyoni uning tarixida eng ko'p odamni o'ldirgan eng qattiq urushlardan biri sifatida qolgan. Urush jahonning ko'p qator joylariga yetib, uning oqibatlari uning o'tkazilishi davrida, bilim, texnologiya va jamiyatning jihatlariga katta ta'sir ko'rsatgan. Urush nazariyasi va taktikasi, soha va havo bo'ylab jang qilish, siyosiy muamolar va diplomatik muomalalar, germanshunoslik uning shuhratli so'nggi qismi "So'nggi qon" va Berlining otash xo'jaligi kabi xususiyatlari bilan o'ziga xosdir. Urush natijasida ko'p milly bo'shliqlar o'chirildi, shaharlar va qishloqlar buzilib, milliy ekonomik va iqtisodiy oqibatlarga olib keldi. Bu urush, milliy xislatlarning har tomonlama o'zgarishlari, nazariy va jangiy fikrlarning o'zgarishi, sanoat va texnologiyalarning rivojlanishi, qat'iy soliqni amalga oshirish, jangdagi odam huquqlari va urush va xalqaro huquqlarining asosiy tartiblari bilan bog'liq qonun-huquqning rivojlanishida katta ahamiyatga ega bo'ldi. Ikkinchi jahon urushi bilan bog'liq tarixiy ma'lumotlar va muhokama boshqacha turli asoslarga asoslangan. Bu urush dunyo tarixidagi eng katta va eng jiddiy urushlaridan biri sifatida hisoblanadi, va undan kelib chiqqan oqibatlar, o'zgarishlar, va o'tkazilgan harakatlar dunyo tarixidagi qo'rqinchli va qiyin dastlabki urushlardan biri hisoblanadi.

Ikkinchi jahon urushi tarixi dunyoni o'zgartirdi, uning oqibatlari jahon tarixida ko'p tomonlama o'zgarishlarga olib kelgan va jahon tariqiy xaritasida muhim joy egallagan. Ikkinchi jahon urushi davomiyligi shundayki, uning o'zgarishlari va oqibatlari dunyo tarixida muhim va hali ham mavjud bo'lgan bir qator sohalarda sezilarli ta'sir ko'rsatdi.

- Urushning so'nggi qismida, xalqaro siyosiy hududlar o'zgarib, sovetlar va AQSh o'rtasida "sovuq urushi" boshlandi. Bu urushda xalqaro munosabatlar, yengilliklar, mamlakatlararo hamkorliklar va urushni oldini olishning xususiyatlari o'zgardi.

- Urush davrida texnologiyalar va sanoat sohasida katta o'zgarishlar bo'ldi. Bu davrda katta rivojlanishlar o'tkazgan, masalan, atomni boshqarish, telekommunikatsiyalar, avtomobillar va aviatsiya sohasida yuqori darajada rivojlanishlar bo'ldi.

- Urush davri jahonning huquq va xalqaro tartibiga katta ta'sir ko'rsatdi. Asosiy qonunlar, inson huquqlari va urush va jang tartiblari kabi asoslar o'zgarib, xalqaro qo'llab-quvvatlash tizimi o'zgarishga uchradi.

- Urush o'zgarishlari siyoq va ma'rifat sohasida ham ko'p ta'sir qoldirdi. Bu davrda yangi gumanitar texnologiyalar, ma'rifat almashishlari va xabarnomalarning rivojlanishi, kabi o'zgarishlar ko'rgan.

- Urush oqibatlarini iqtisodiy va moliyaviy tizimlarda ham o'zgarishlarga olib keldi. Bu yangi hisob kitoblari, iqtisodiy bozorlar, xorijiy pul tizimlari va xalqaro iqtisodiy tashkilotlar qurilishiga olib keldi.

- Urush o'zgarishlari oliy ta'lim va madaniyat sohasida ham sezilarli bo'ldi. Bu davrda ko'plab universitetlar, ilmiy institutlar, muzeylar va san'at markazlari yaratildi yoki rivojlandi. Ayniqsa, madaniy qadriyatlar, san'at, adabiyot va musiqa jihatlarida katta o'zgarishlar bo'ldi.

- Jahon urushi bilan hamkorlik va ittifoqlar sohasida ko'p o'zgarishlar bo'ldi. Bu urush mamlakatlarni birgalikda ishlashga majbur qildi va keyinchalik xalqaro ittifoqlar va tashkilotlar yaratildi, masalan, Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT), Xalqaro Valyuta Fondi (XVF), va boshqa.

- Urush o'zgarishlari davrida yangi mamlakatlararo munosabatlar va diplomatiya sohasida ham ko'p o'zgarishlar bo'ldi. Mamlakatlar o'rtasidagi diplomatik munosabatlar o'zgarib, yangi suhbatlarni olib keldi va urush o'zgarishlarini olish uchun ko'p tomondan, diplomatiya va rivojlangan diplomatik vositalar bilan suhbatlashishni o'z ichiga olgan.

- Jahon urushi tarixiy tushunchalarning o'zgarishiga olib keldi. Bu davrda mashhur shaxslar, jumladan siyosiy liderlar, ilmiy, san'atkorlar va yirik shaxslar jahon tarixidagi o'zgarishlarda muhim rollar o'ynadi va o'zgarishlarni boshqarishda katta ta'sir ko'rsatdi.

- Urush o'zgarishlari ekologiya va tabiatni himoya sohasida ham ta'sir ko'rsatdi. Bu davrda yuqori tekislikdagi orol va tabiiy joylar himoya qilinishi uchun qadam olib kelindi va ekologik xavfli zonalar himoyalangan.

POLAND

CURRENT APPROACHES AND NEW RESEARCH IN MODERN SCIENCES

International scientific-online conference

POLAND

- Urush oqibatlari milliy kuzatuvchilar va hisobotlar sohasida ham ko'p o'zgarishlarga olib keldi. Bu davrda xalqaro hisobotlar tizimi rivojlandi, yangi hisobotlar tuzildi va axborot tizimlari o'zgarishlar bilan qamrab olindi.

Jahon urushi hali ham mamlakatlarning siyosiy, iqtisodiy, va jamiyatidagi boshqa sohalarida ko'p tomonlama ta'sir qoldirgan va tarixiy ma'naviyatdagi o'zgarishlar bilan bog'liq o'rgimchak o'zgarishlarga olib keldi. Jahon urushi davomida oqibatlar va o'zgarishlar har xil sohalarda sezilarli ta'sir qoldirdi:

Jahon urushi o'zgarishlarni o'z ichiga olgan bir davr bo'lib, uning o'zgarishlari hali ham dunyo tarixida sezilarli ta'sir qoldirib turib, ko'plab sohalarda o'zgarishlar, rivojlanish va iqtisodiy, siyosiy va jamiyatning boshqa sohalarida bilan bog'liq ko'p tomonlama o'zgarishlarni olib keldi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. U Hamdamov, A Qosimov Jahon adabiyoti Toshkent 2017
2. Hamid Ziyoyev, professor "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" gazetasining 2003- yil 25-sonidan olindi.

